

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Poročilo o izvedenih izrednih strokovnih nadzorih v SVZ v 2020 in povzetek ugotovitev koordinatorjev ZN v povezavi z virusom SARS-CoV-2

Ivanka Limonšek

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Izredni strokovni nadzori v letu 2020 na zahtevo MZ z dne 5.6.2020

- 11 SVZ
- Poziv Zbornici – Zvezi / Zdravniški zbornici
- ZZDej ne predvideva skupnega nadzora nosilcev javnih pooblastil

Namen izvedbe ISN

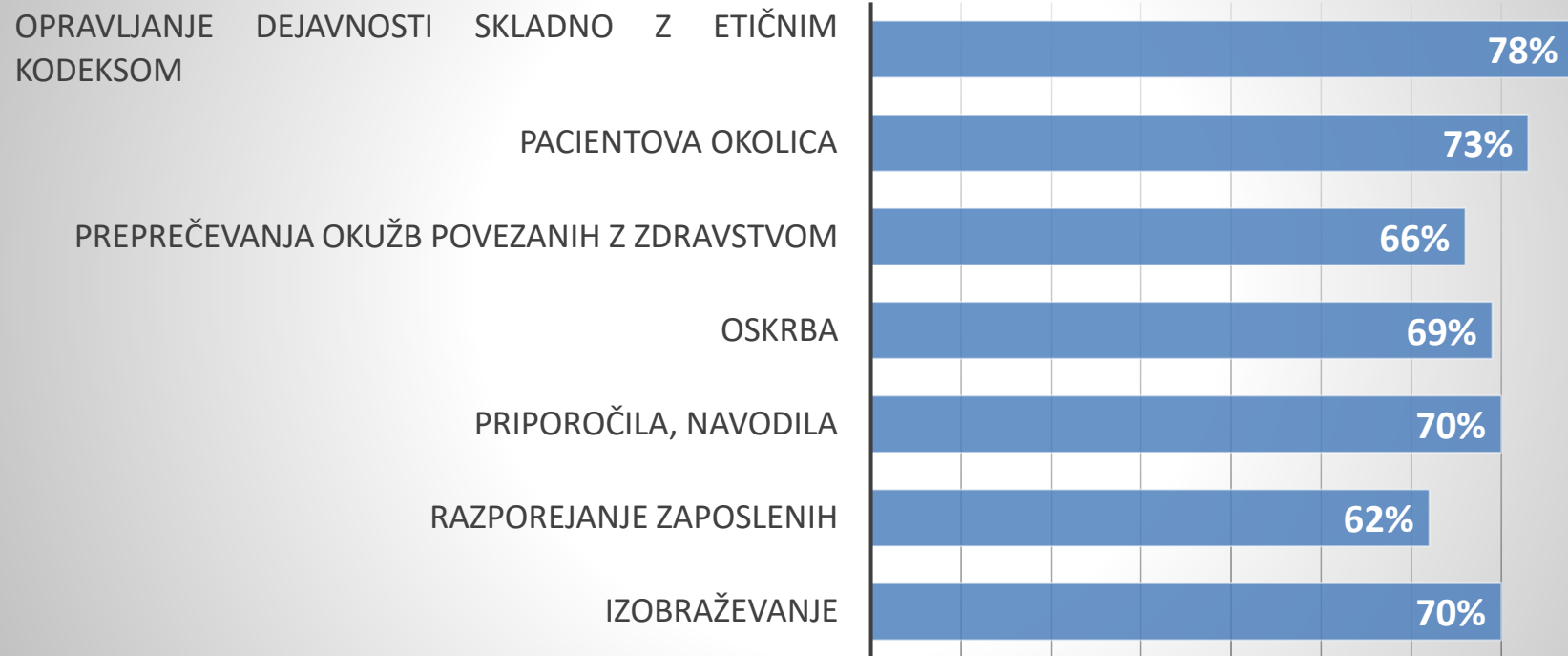
- Preverjanja strokovnosti, kakovosti in varnosti zdravstvene nege pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti,
- Poudarek na čas trajanja epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) spomladi 2020

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Pregled in vrednotenje 6 sklopov

skupna dosežena skladnost po področjih 2020

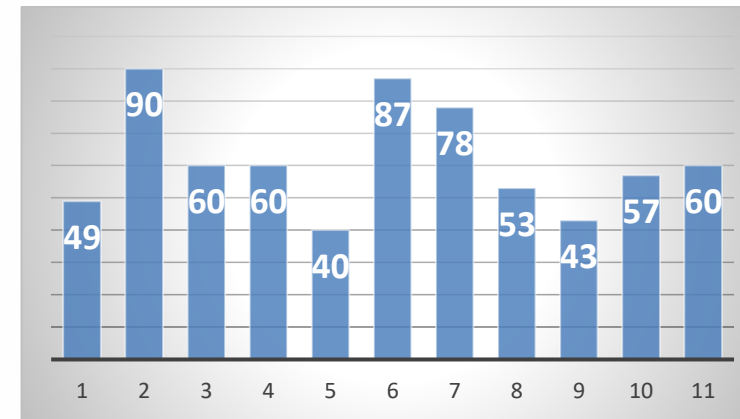

DELEŽI	OCENA PRAKSE ZN
91 % – 100 %	Zelo dobra praksa
80 % – 89 %	Dobra praksa
65 % – 79 %	Ustrezna praksa
50 % – 64 %	Pomanjkljiva praksa
< 50	Neustrezna praksa

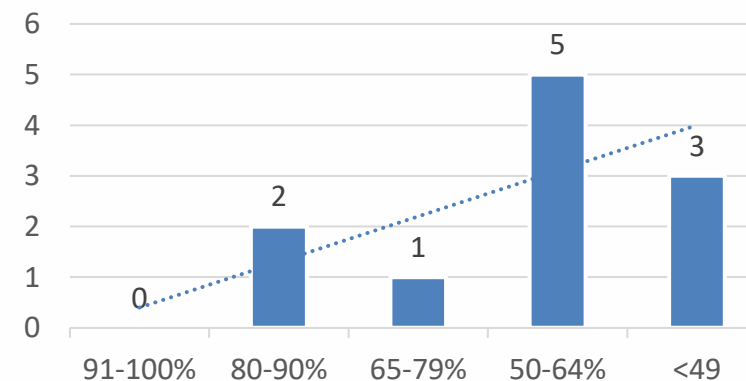

RAZPOREJANJE ZAPOSLENIH V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

- Sledljivost o pripravi in odobritvi razporeda zagotovljena (datum in podpis odgovorne osebe)
- **Ločeni zaposleni za delo v beli, sivi in rdeči coni – razvidno iz razporeda**
- Iz razporeda dela razvidni zunanji izvajalci in profil posameznega izvajalca
- Iz razporeda je razviden profil zaposlenih (dipl. m. s., TZN)
- Vključevanje ostalih zaposlenih (FT, DT, bolniška strežnica, gospodinja ...)
- Legenda okrajšav napisana

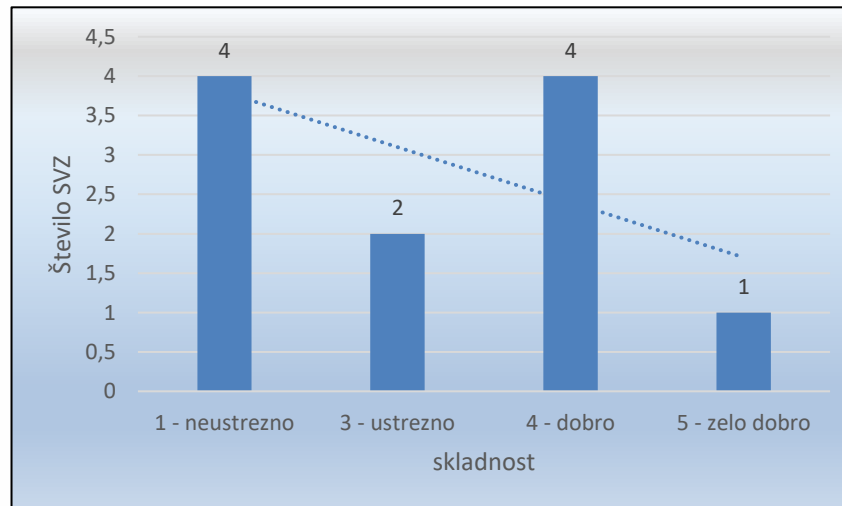
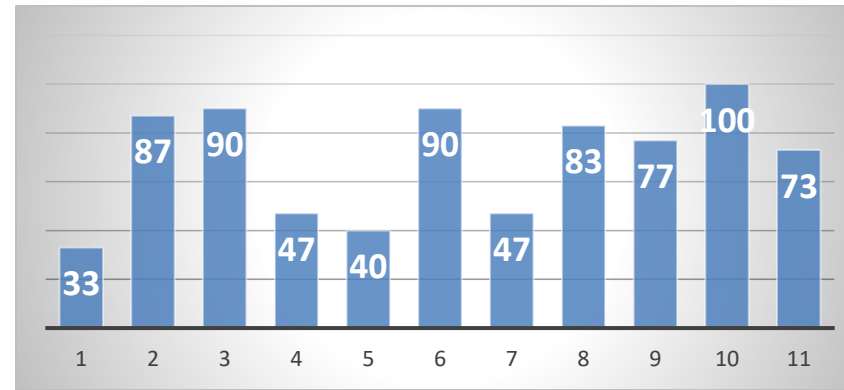
skladnost

NAVODILA, PRIPOROČILA, PROTOKOLI V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

- Sledenje navodilom v zvezi s COVID-19 (MZ, NIJZ, ZZ, MDDSZ ...)
- Dostopnost navodil, priporočil izvajalcem ZN
- Izvajalci ZN so bili seznanjeni z navodili za delo, protokoli, strokovnimi standardi
- Izdelana lastna navodila za čas covida-19
- **Krizni načrt izdelan, poslan na MZ**
- Izvajalci ZN seznanjeni s Kriznim načrtom, scenariji preigrani

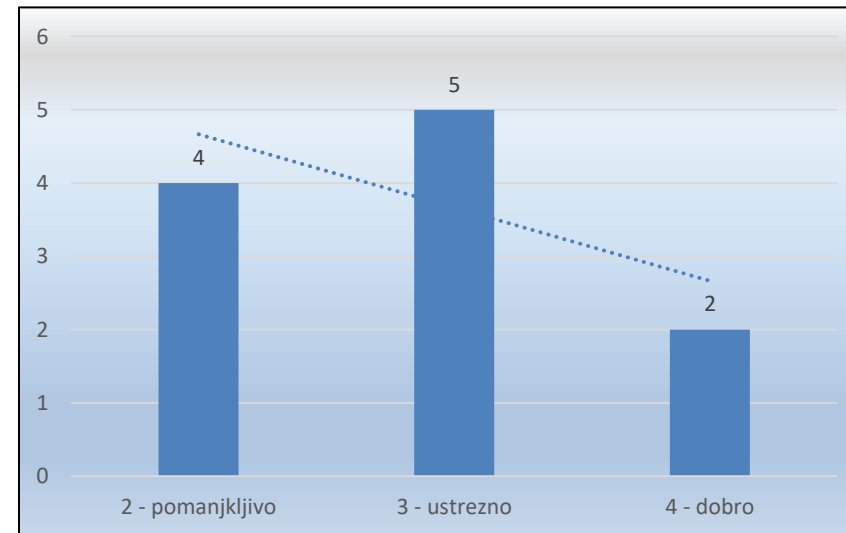
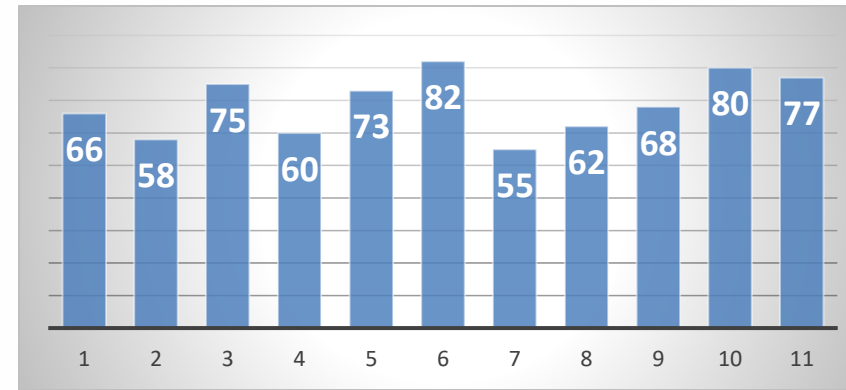

OSKRBA UPORABNIKOV IN VODENJE DOKUMENTACIJE

UPORABNIKOV V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

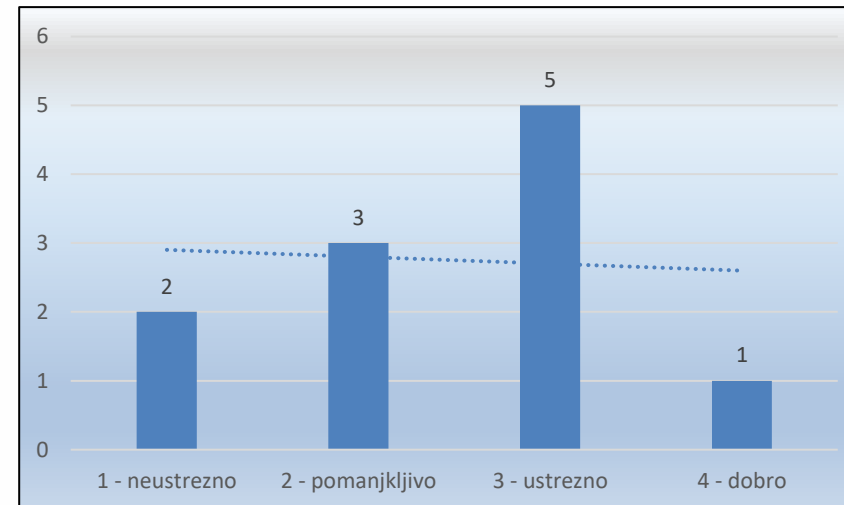
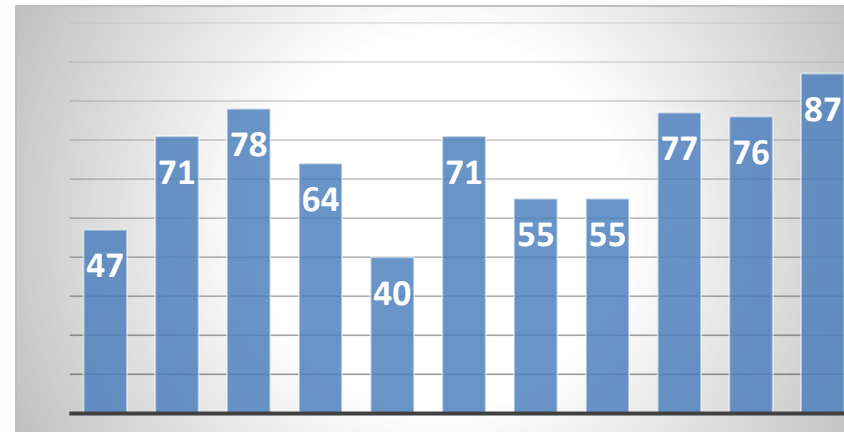
- Zavod ima izdelana navodila/ standard za dokumentiranje v ZN
- Uporaba negovalnih diagnoz
- Načrtovanje aktivnosti ZN glede na ugotovljene potrebe
- Beleženje izvedenih aktivnosti ZN
- Evalvacija procesa ZN
- Poročila ZN so napisana
- Pregled negovalne dokumentacije uporabnikov - 6

PODROČJE PREPREČEVANJA OKUŽB, POVEZANIH Z ZDRAVSTVOM

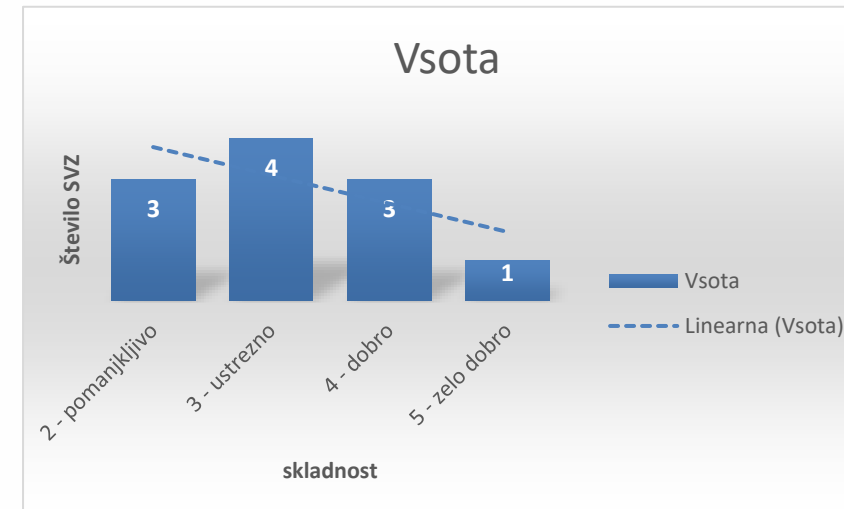
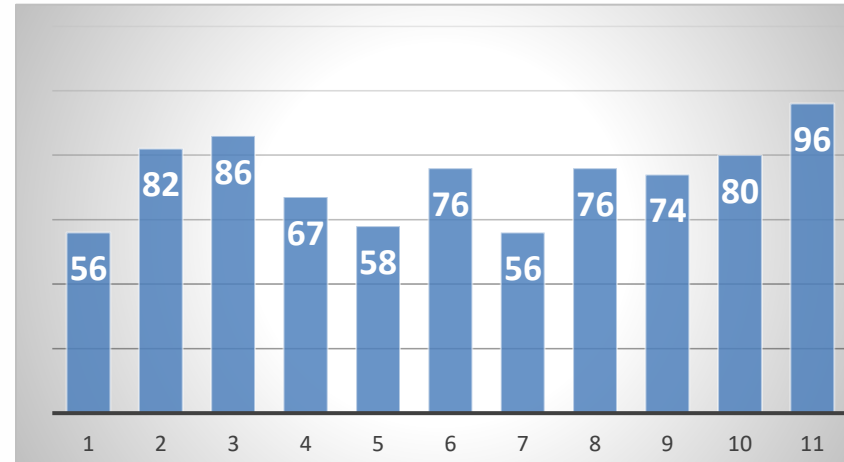
- Program o preprečevanju okužb, povezanih z zdravstvom
- MS za obvladovanje z zdravstvom povezanih okužb je imenovana
- Osebna urejenost zaposlenih izvajalcev ZN je primerna (**delovna oblačila**, obutev, urejenost rok, las)
- Dostopnost do razkužila, preiskovalnih rokavic, zaščitnih mask
- OVO ustrezna
- **Vzpostavljeni čisti in nečisti filtri**
- **Zbiranje perila in priprava infektivnega perila za transport**
- **Ločevanje odpadkov, priprava infektivnih odpadkov za transport**
- Opazovanje neposredne izvedbe higiene rok

SKRB ZA NEPOSREDNO UPORABNIKOVO OKOLICO IN PRIPOMOČKE ZA NEGO

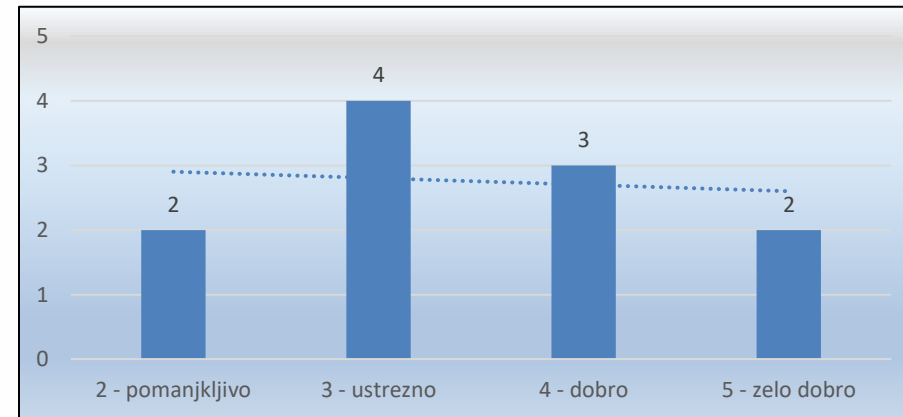
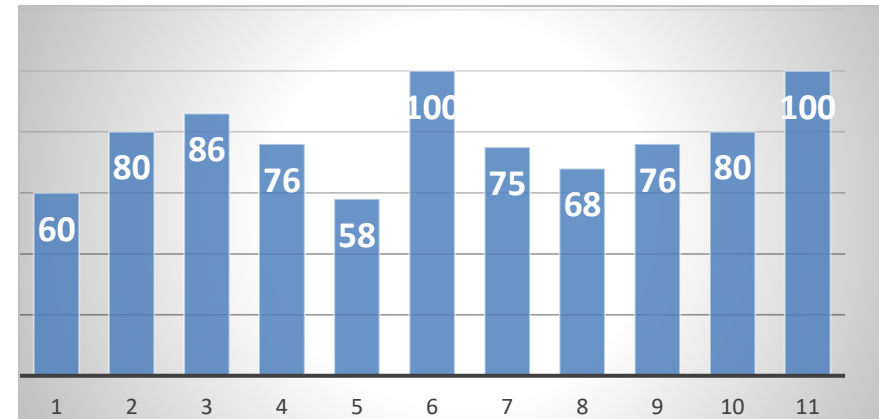
- Urejenost oddelka /ambulante/ delovnega prostora
- Urejenost uporabnikove sobe in njegove neposredne okolice
- Zagotovljena razdalja med posteljno enoto vsaj 1,5 m za čas izolacije
- **Urejenost negovalnih vozičkov, vozičkov/tas za zdravila – evidenca opreme in čiščenja**
- **Obvladovanje in vodenje aparatur (veljavnost, vzdrževanje, servisiranje ...)**
- **Čistost opreme in pripomočkov/aparatur (evidence, navodila ...)**

POZNAVANJE ETIČNIH NAČEL, UPORABNIKOVIH PRAVIC IN PRITOŽBENIH POTI

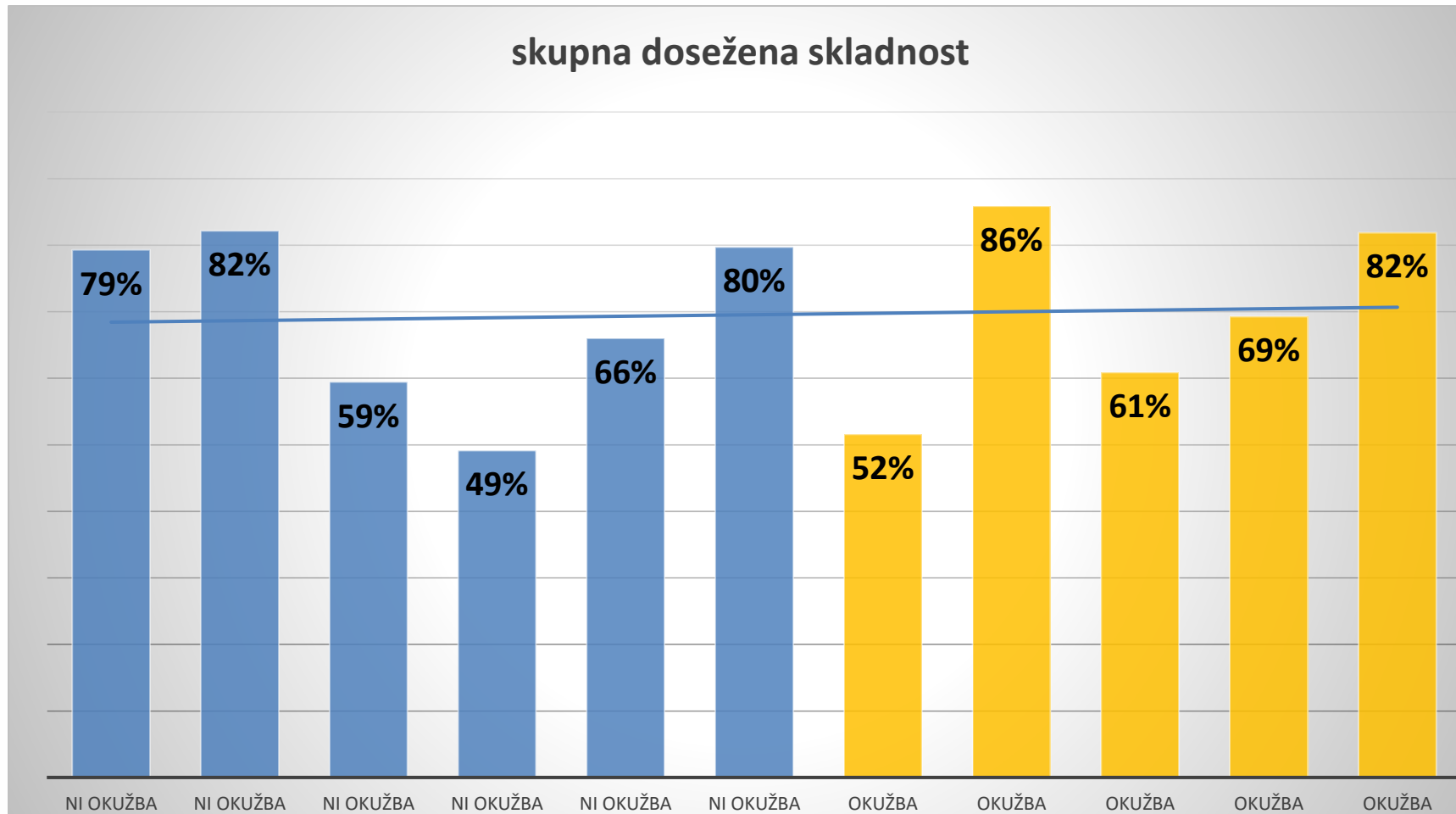
- Potek komunikacije s svojci v času covida-19 skladen z navodili
- Izvajalci ZN poznajo pravice in dolžnosti uporabnikov
- Izvajalci ZN poznajo pravice in dolžnosti uporabnikov
- Izvajalci ZN poznajo pritožbene poti

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Nadzori v letu 2020 (11 zavodov)

Ugotovljena odstopanja I

- Pomanjkljivo znanje o preprečevanju OPZ
- Pomanjkljivo znanje o pravilni uporabi OVO
 - Veliko zanimanje za delavnice higiene rok in uporabe OVO
- POBO niso redno posodobljeni (npr. načrt čiščenja in razkuževanja..)
- V 3 zavodih SOBO ni imenovana (v 8 zavodih je),
- SOBO je večinoma ND ZNO
- V 6 zavodih SOBO nima dodatnih znanj s področja OPZ

Ugotovljena odstopanja II

- Še vedno uporaba dvojnih rokavic
- V internih navodilih, Kriznih načrtih niso upoštevane zadnje verzije navodil, priporočil (npr. uporaba kirurških IIR mask v sivi, rdeči coni)
- Načrti za sive in rdeče cone še niso bili posodobljeni
- Čiščenje (ločeni zaposleni za posamezne cone ni bilo vedno zagotovljeno)

Ugotovljena odstopanja III

- **Improvizacije pri vzpostavljanju izolacijskih con**
- Vzpostavitev čistih, nečistih filtrov
- Ločevanje čistih in nečistih poti
- Zagotavljanje čistih in nečistih prostorov na enotah (mešanje čisto, nečisto)
- Ravnanje z odpadki (neustrezni koši, transportne poti..)

Pravne podlage

Pravna ureditev bolnišničnih okužb temelji na splošni obveznosti izvajalca zdravstvene dejavnosti, da izvede vse ukrepe, s katerimi je okužbo mogoče preprečiti.

Čeprav osnovne obveznosti v zvezi s tem opredeljuje Zakon o nalezljivih boleznih, se od izvajalca zdravstvene dejavnosti predvsem pričakuje, da sam izvede analizo tveganj, definira POBO in odgovarja zanj.

Razne smernice in priporočila so v pomembno pomoč tako izvajalcem zdravstvenih dejavnosti, vendar ne morejo v celoti nadomestiti procesa preučitve tveganj in prilagoditve ukrepov, ki jih še vedno mora izvesti vsak izvajalec zase.

Zakon nalaga, da izvajalec vpelje notranja pravila, s katerimi zadosti zakonskim zahtevam. Izvajalci zdravstvene dejavnosti imamo dvojno odgovornost: vzpostaviti program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb ter ta program tudi izvajati.

Strokovne podlage in
smernice za obvladovanje in
preprečevanje okužb, ki so
povezane z zdravstvom oz.
zdravstveno oskrbo

Navodila za
obvladovanje
MRSA

navodila za
obvladovanje
ESBL

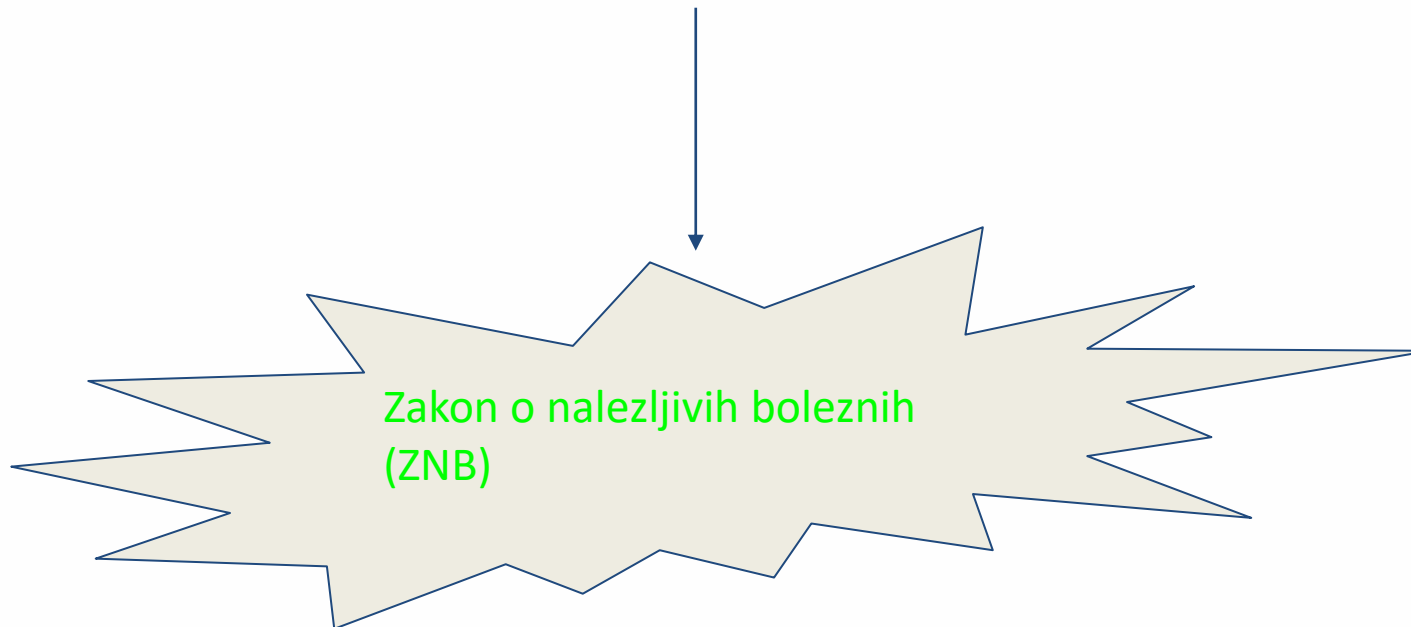
Navodila za
higieno rok
(WHO)

Zakonodaja v praksi

Ustavno pravo

Zagotavljanje zdravega življenjskega okolja je ustavna pravica po 72. členu Ustave Republike Slovenije - v skladu z zakonom ima vsakdo pravico do zdravega življenjskega okolja

Upravno/prekrškovno pravo

Obvezni podzakonski akti MZ:

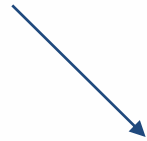
- Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb,
- Pravilnik o strokovnem nadzoru izvajanja programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb ter
- Pravilnik o pitni vodi
- del upravnega prava so tudi pooblastila inšpektorjev in drugih državnih organov pri nadzoru ukrepov za POBO

Kazensko pravo

namerna opustitev ukrepov za Preprečevanje
POBO

ogrožanje zdravja, malomarna
ravnanja, posledice okužbe,

Civilno pravo

odškodninska tožba –oškodovanec

Bistveni očitek v tožbi je, da je oškodovanec utrpel okužbo, ker izvajalec ni izvedel zadostnih ukrepov za preprečitev tovrstne okužbe. Gre za tipično tožbo zaradi opustitve dolžne skrbnosti, saj ima izvajalec splošno **dolžnost** zagotavljati ukrepe preprečevanja okužb.

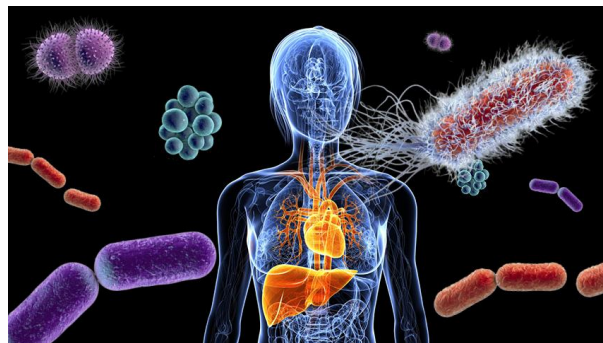

Pravne podlage

Zakon o nalezljivih boleznih

Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja
bolnišničnih okužb

10. člen: Posebni ukrepi za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni

1. usmerjena zdravstvena vzgoja in svetovanje;
2. zgodnje odkrivanje virov okužbe in bolnikov z nalezljivimi boleznimi ter postavitve diagnoze;
3. prijavljanje nalezljivih bolezni in epidemij;
4. epidemiološka preiskava;
5. osamitev (izolacija), karantena, obvezno zdravljenje ter poseben prevoz bolnikov;
6. cepljenje (imunizacija in imunoprofilaksa) ter zaščita z zdravili (kemoprofilaksa);
7. dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija;
8. obvezni zdravstveno higienski pregledi s svetovanjem;
9. drugi posebni ukrepi.

Zakon o nalezljivih boleznih določa v III. poglavju ukrepe za preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb.

44. člen.

Vsaka pravna ali fizična oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost mora izvajati program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Program pripravi strokovni vodja organizacije, izvajajo pa ga vsi za to dejavnost usposobljeni delavci oz. zdravstveni sodelavci in po njihovih navodilih drugi zaposleni.

Na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih je izdan

Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa
preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb (Uradni list RS,
št. 74/99, 92/06 in 10/11), ki določa

Izvajanje programa in odgovornost za

**DRUGE PRAVNE IN FIZIČNE OSEBE, KI OPRAVLJAJO ZDRAVSTVENO
DEJAVNOST**

17. Člen

- (1) Pravne in fizične osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, pripravijo program in odgovarjajo za njegovo izvajanje.
- (2) Za pripravo in izvajanje programa iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo določbe **9. do 14. člena tega pravilnika**.

Program iz prvega odstavka tega člena mora obsegati:

- 9.čl. epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb,
- 10 čl. doktrino izvajanja vseh diagnostičnih, terapevtskih, negovalnih in ostalih postopkov,
- 11 čl. doktrino sterilizacije, dezinfekcije, čiščenja in rokovanja z odpadki,
- 12 čl. doktrino ravnanja z bolniki, zdravstvenimi delavci in sodelavci z okužbami,
- 13 čl. program zaščite zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na delovnih mestih,
- 14 čl. program usposabljanja zdravstvenih delavcev in drugih zaposlenih.

Tehnični pogoji

18. člen

Za izvajanje programa morajo pravne in fizične osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, izpolnjevati naslednje **minimalne tehnične pogoje**:

- opremljenost delovnih mest z opremo in pripomočki za higieno rok in osebni zaščitni sredstvi,
- oskrba s sterilnim materialom in instrumenti,
- prostori in aparature za sterilizacijo (kolikor se ne uporablja izključno sterilni material za enkratno uporabo),
- laboratorijske storitve pooblaščenega mikrobiološkega laboratorija, kjer dela zdravnik specialist mikrobiolog,
- prostori in oprema za izolacijo bolnikov,
- prezračevanje,
- preskrba z zdravstveno ustrezno pitno vodo,
- preskrba z zdravstveno ustreznimi živili (kolikor storitve obsegajo preskrbo bolnikov ali osebja z živili),
- prostorska ureditev z ločitvijo čistih in nečistih postopkov in poti.

Minimalni tehnični pogoji morajo biti zagotovljeni za:

- sortiranje, prevoz in pranje perila,
- čiščenje prostorov in opreme,
- zbiranje, prevoz in odstranjevanje odpadkov.

Pravne podlage

- Pravilnik o cepljenju, zaščiti z zdravili in varstvu pred vnosom in razširjanjem nalezljivih bolezni
- Program imunoprofilakse in kemoprofilakse (za tekoče leto)
- Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje
- Pravilnik o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb
- Pravilnik o pitni vodi

II. OBVEZNOSTI POVZROČITELJA

4. člen

(obvezno ravnanje z odpadki iz zdravstva)

- (1) Povzročitelj mora zagotoviti, da se:
- odpadki iz zdravstva ne prepuščajo kot mešani komunalni odpadki,
 - odpadki iz zdravstva na kraju njihovega nastanka odlagajo v posode ali vreče, ki so namenjene skladiščenju odpadkov iz zdravstva in so za posamezno vrsto odpadkov iz zdravstva iz klasifikacijskega seznama odpadkov podrobneje opisane v prilogi 1,
 - odpadna embalaža zbira ločeno od odpadkov iz zdravstva,
 - odpadki iz zdravstva shranjujejo in začasno skladiščijo v posodah ali vrečah, na katerih je vidna oznaka vrste odpadka,
 - odpadki iz zdravstva ne mešajo z drugimi odpadki oziroma ne mešajo med seboj, če gre za različne vrste odpadkov iz zdravstva,
 - odpadki iz zdravstva oddajajo zbiralcu v posodah ali vrečah, na katerih so zapisani podatki o kraju in času nastanka, vrsti odpadka iz zdravstva po številkah iz klasifikacijskega seznama odpadkov ter količini odpadkov iz zdravstva.
- (2) Povzročitelj mora na območju opravljanja zdravstvene ali veterinarske dejavnosti zagotoviti zbiranje tistih odpadkov iz zdravstva, ki nastajajo zunaj območja opravljanja zdravstvene ali veterinarske dejavnosti, na primer pri bolnikih na domovih ali na kmetijskih gospodarstvih, in z njimi ravnati tako, kot da bi nastali na območju opravljanja zdravstvene ali veterinarske dejavnosti.

Odločitve vlade s področja Ministrstva za okolje in prostor na 20. redni seji Vlade Republike Slovenije, dostopno na:

<https://www.gov.si/novice/2020-06-11-odlocitve-vlade-s-podrocja-ministrstva-za-okolje-in-prostor-na-20-redni-seji-vlade-republike-slovenije/>

Vlada je na 20. redni seji 11.6.2020 obravnavala **vprišanje v zvezi z medicinskimi in zaščitnimi odpadki in sprejela odgovor**: vprišanje nanaša na »medicinske in druge zaščitne odpadke«, vmes pa je omenjena zaščitna oprema (osebna varovalna oprema in druga zaščitna oprema). Na področju zakonodaje, ki ureja ravnanje z odpadki, izraz »medicinski in drugi zaščitni odpadki« ne obstaja.

Odpadki se razvrščajo v skladu s Seznamom odpadkov, kot to določa 4. člen Uredbe o odpadkih. Vsi odpadki po seznamu odpadkov, ki so označeni z zvezdico (*), se štejejo za nevarne odpadke.

Uporabljen zaščitna sredstva za preprečevanje širjenja in okužbe z novim virusom (zaščitne maske, zaščitne obleke, rokavice in ostala zaščitna oprema) se zbira povsem ločeno od drugih odpadkov, saj se šteje za nevarne odpadke s številka:

-18 01 03* Odpadki, ki z vidika preventive pred infekcijo zahtevajo posebno ravnanje pri zbiranju in odstranjevanju,

-18 02 02* odpadki, ki z vidika preprečevanja okužb zahtevajo posebno ravnanje pri zbiranju in odstranjevanju.

Zakon varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/99) - Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu

- (1) določa splošne obveznosti delodajalca v zvezi z osebno varovalno opremo, ki jo delavci uporabljajo pri delu.
- (2) določa obveznosti delodajalca glede ocenjevanja osebne varovalne opreme ter obveščanja, posvetovanja in sodelovanja z delavci.
- 2.čl (1) Osebna varovalna oprema v smislu tega pravilnika je vsaka oprema, ki jo delavec nosi, drži ali kako drugače uporablja pri delu, tako da ga varuje pred enim ali več istočasno nastopajočimi tveganji za njegovo varnost in zdravje.
- (2) Za osebno varovalno opremo se šteje tudi vsak pripomoček ali dodatek, ki se uporablja za delo

- 5. člen

(1) določi se na podlagi ocene tveganj za varnost in zdravje, ki so jim delavci izpostavljeni pri delu.

- 6. člen

(1) Delodajalec zagotavlja delavcem osebno varovalno opremo, ki ustreza naslednjim zahtevam:

a) oblikovana in izdelana mora biti v skladu s predpisi;

b) izdelana mora biti namensko za varovanje pred pričakovanimi tveganji in sama ne sme povzročati večjih tveganj za varnost delavca;

c) ustrezati mora dejanskim razmeram na delovnem mestu;

d) ustrezati mora specifičnim ergonomskim potrebam in zdravstvenemu stanju delavca;

e) izdelana mora biti tako, da si jo lahko uporabnik pravilno prilagodi na enostaven način.

(2) Kadar delavec zaradi več istočasno nastopajočih tveganj uporablja več delov osebne varovalne opreme, mora delodajalec zagotoviti tako opremo, da je medsebojno združljiva, pri tem pa še vedno učinkovito varuje delavca pred tveganji, ki jim je izpostavljen pri delu

Pranje oblačil doma???

- pri pranju do 40 stopinj lahko preživi *Escherichia coli* in *Staphylococcus aureus*
- ločeno shranjevanje
- ponovna kontaminacija rok

Izvajalci zdravstvene dejavnosti imajo torej dvojno odgovornost:
**vzpostaviti program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih
okužb ter ta program tudi izvajati.**

Izvajalec torej ne odgovarja le za izvajanje doktrine, temveč tudi za
njeno vzpostavitev.

Poročilo koordinatorstva

- Premestitev v sivo in rdečo cono,
- Ločevanje kadra,
- Spremljanje navodil,
- Odpadki, perilo,
- Čisto/nečisto,
- Delovna oblačila,
- Identifikacija

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

HVALA ZA POZORNOST

